

24 Μαΐου 2018

Η συγκλονιστική ομιλία του «Τούρκου», Τ. Τσιλιγκίρ στην εκδήλωση για την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου

/ [Πεμπτούσια](#)

Ο Ταμέρ Τσιλιγκίρ και το πανό που παρουσίασε πριν αρχίσει την ομιλία του. (Φωτογραφία από το www.pontos-news.gr).

Του Κώστα Τερψίδη

Η ομιλία του Ταμέρ Τσιλιγκίρ έγινε στην πλατεία Αγίας Σοφίας, της Θεσσαλονίκης, την Κυριακή 19 Μαΐου 2018, στο πλαίσιο της κοινής εκδήλωσης των τριών ποντιακών ομοσπονδιών για την επέτειο της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Της ομιλίας προηγήθηκε παρουσίαση του βιογραφικού του ομιλητή από τον παρουσιαστή της εκδήλωσης.

Όπως ανέφερε, λοιπόν, ο παρουσιαστής, ο Ταμέρ Τσιλιγκίρ γεννήθηκε στην περιοχή Ματσούκας της Τραπεζούντας. Μεγάλο διάστημα της ζωής του έζησε στην Μπακίρκοϊ της Κωνσταντινούπολης. Σε μικρή ηλικία εκτός από τα Τουρκικά έμαθε να μιλάει και μία «άλλη γλώσσα». Τα πρώτα ερωτηματικά του για την εθνικότητά του δημιουργήθηκαν όταν άκουγε τους γονείς του στην Κωνσταντινούπολη, αλλά και όλη την οικογένεια στο χωριό του στην Τραπεζούντα να μιλούν Ρωμαίικα.

Όλοι θεωρούσαν τους εαυτούς Τούρκους και μουσουλμάνους. Μιλούσαν ωστόσο Ρωμαίικα. Η απάντηση την οποία πήρε στο ερώτημα γιατί μιλάμε Ρωμαίικα ήταν: τα μάθαμε από τους γείτονές μας. Δεν υπήρχαν ωστόσο γείτονες που να αυτοπροσδιορίζονται ως Έλληνες.

Η πρώτη μεγάλη απογοήτευση ήταν όταν τα ξαδέλφια του ξυλοκοπήθηκαν απ' τους δασκάλους γιατί δεν μιλούσαν Τουρκικά στο δημοτικό σχολείο αλλά Ελληνικά. Ο Ταμέρ Τσιλιγκίρ, όταν ήταν νέος διώχτηκε λόγω του αγώνα του υπέρ των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Αμφισβητώντας τελικά την ταυτότητά του αναζητούσε σαφή απάντηση στο ερώτημα: ποιοι είμαστε; Αυτό βεβαίως είχε ως αποτέλεσμα να εγκλειστεί για δέκα χρόνια στις φυλακές της Τουρκίας. Το 2004 πήγε στην Ελβετία, όπου ζήτησε άσυλο, ως πολιτικός εξόριστος.

Εκεί παρέδιδε μαθήματα αγγειογραφίας στα ιδιωτικά σχολεία της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια, απόγονοι όσων εκδιώχθηκαν πριν εκατό χρόνια από τις πατρίδες τους, έχουν ξεκινήσει μεγάλο διάλογο με χώρες τις Ευρώπης και ολόκληρου του κόσμου.

Ο Τσιλιγκίρ ανέλαβε έντονη δράση σε όλο το κλίμα της διεκδίκησης. Μελέτησε δυτικούς ιστορικούς με αναφορά την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και έδωσε πλήθος συνεντεύξεων. Μελέτησε την συντριπτική πλειοψηφία των πηγών που αφορούν την ιστορία του Πόντου τα τελευταία 100 χρόνια, ενώ ταυτόχρονα δημοσίευσε άρθρα στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο.

Το 2006 εκδόθηκε το πρώτο του βιβλίο για την γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου στα Τουρκικά με τίτλο η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου από τις εκδόσεις Μπέλλου.

Όταν Ταμέρ Τσιλιγκίρ ανέβηκε στο βήμα της εκδήλωσης άνοιξε και παρουσίασε ένα πανό που έγραφε στην τουρκική γλώσσα:

«353.000 δεν είναι ένας αριθμός. Είναι Άνθρωποι που με εντολή του Μουσταφά

Κεμάλ, ο στρατηγός της εθνικής εκστρατείας Νουρεντίν πασάς και ο συμμορίτης Τοπάλ Οσμάν τους σκότωσαν».

Την ομιλία μετέφραζε ο Κούρδος Σερχά Ντενίζ ο οποίος, κατά τον παρουσιαστή της εκδήλωσης, και αυτός υφίσταται την πολιτική εξόντωσης του Τουρκικού κράτους. Ακολουθεί η ομιλία:

Χαιρετίζω τους ήρωες απογόνους των Ελλήνων του Πόντου εκείνων που έγραψαν ιστορίες αντίστασης στα βουνά του, στην Νεβιάν, στην Σάντα.

Δεν ξεχάσαμε αυτούς που έκαψαν ζωντανούς τους ανθρώπους μας μέσα στις εκκλησίες, μέσα στα σχολεία τους, μέσα στα σπίτια τους.

Δεν ξεχάσαμε κι αυτούς που σκότωσαν, με φωτιά και με καπνούς, μέσα στις σπηλιές χιλιάδες άνδρες και τα γυναικόπαιδά μας.

Δεν ξεχάσαμε αυτούς που βίασαν τις γυναίκες μας, τα μικρά κορίτσια μας και τα πήραν στα χαρέμια τους.

Δεν ξεχάσαμε τους 353.000 Έλληνες του Πόντου που ακόμα δεν έχουν ταφεί.

Δεν θα ξεχάσουμε και δεν ξεχνάμε τους 200.000 Έλληνες του Πόντου που εξορίστηκαν από την πατρίδα τους στην οποία ζούσαν επί χιλιάδες χρόνια.

Δεν ξεχάσαμε και τον Μουσταφά Κεμάλ, που έδωσε την εντολή της Γενοκτονίας στις 19 Μαΐου, πηγαίνοντας ο ίδιος στην Σαμψούντα.

Δεν ξεχάσαμε τις συμμορίες του Τοπάλ Οσμάν και τον Ιπσίζ Ρετζέπ, που εφάρμοσαν την εντολή της Γενοκτονίας καθώς, και την Κεντρική Στρατιά και τον στρατηγό της Νουρεντίν Πασά.

Δεν ξεχάσαμε και τις τουρκικές κυβερνήσεις που αρνούνται εδώ και 100 χρόνια την Γενοκτονία και την ύπαρξη των Ελλήνων του Πόντου.

Δεν ξεχάσαμε επίσης αυτούς που υπέγραψαν την Συνθήκη της Ανταλλαγής Πληθυσμών και όλους όσους συνέβαλαν σ' αυτό.

Δεν ξεχάσαμε επίσης τα λόγια του Υπουργού του κυβερνώντος κόμματος ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί Γενοκτονία.

Στον Πόντο τα δεινά βιώθηκαν με τρεις διαφορετικές μορφές:

1). Αυτά που έζησαν οι 353.000 άνθρωποί μας, που έχασαν την ζωή τους κατά το διάστημα 1914-23.

2). Όλα όσα έζησαν οι απόγονοί τους, οι παππούδες σας, τα παιδιά τους, τα εγγόνια τους. Οι παππούδες σας που εκτοπίστηκαν με την συνθήκη της Λοζάνης από την πατρίδα τους, τον Πόντο, όπου ζούσαν επί χιλιάδες χρόνια.

3) Αυτά που ζήσαμε εμείς, δηλαδή αυτοί που μείναμε εκεί! Οι Έλληνες του Πόντου, αυτοί που πριν την Γενοκτονία και κατά την διάρκειά της εξισλαμίστηκαν, δηλαδή οι παππούδες μου, οι γιαγιάδες μου. Αυτοί που η αγάπη τους για τον Πόντο τους ανάγκασε να τα βάλουν, με φόβο, όλα όσα έζησαν μέσα τους και να μην πουν

τίποτα στα παιδιά και τα εγγόνια τους. Οι περισσότεροι επινόησαν ακόμα και ψεύτικες ιστορίες.

Τι δύσκολο που είναι να φανερώνεις τον εαυτό σου σ' αυτούς που σε βλέπουν σαν εχθρό; Επειδή τα παιδιά τους δεν γνώριζαν Τουρκικά και τα ξυλοκοπούσαν για τον λόγο αυτό στο σχολείο, οι γονείς τους σταμάτησαν να τα μιλούν Ποντιακά. Για να επιζήσουν, όλα αυτά τα τα 100 χρόνια, προσπάθησαν να φανερώσουν στο τουρκικό κράτος έναν άλλον εαυτό. Ν' αποδείξουν δηλαδή ότι είναι οι καλύτεροι μουσουλμάνοι, οι καλύτεροι Τούρκοι. Αυτό έγινε μια κοινωνική συμπεριφορά των Ποντίων. Στράφηκαν προς το Ισλάμ και τον Τουρκικό Εθνικισμό. Όμως, παρ' όλα αυτά το τουρκικό κράτος τους είχε και πάλιν ως «άλλους».

Κατά την διάρκεια της τουρκικής δημοκρατίας, από τα τέλη της οθωμανικής αυτοκρατορίας, η κοινωνική και οικονομική ζωή στον Πόντο υποβιβάστηκε. Δεν έγιναν καθόλου επενδύσεις. Στα λιμάνια της Σαμψούντας και της Τραπεζούντας, που ήταν κάποτε από τα σημαντικότερα του κόσμου, δεν πλησίαζε πλέον κανένα πλοίο. Οι Πόντιοι καταδικάστηκαν στην πείνα. Γι αυτό τον λόγο δεκάδες χιλιάδες Πόντιοι αναγκάστηκαν για να επιζήσουν, να μετακομίσουν σε μεγάλες πόλεις της Ευρώπης.

Τα εδάφη του Πόντου, αργά ή γρήγορα θα είναι ελεύθερα!

Εμάς που μείναμε, μας άλλαξαν την θρησκεία μας, τα ονόματά μας, την γλώσσα μας. Άλλαξαν τα τραγούδια μας, τα μοιρολόγια μας, γράφοντας γι αυτά στίχους στα τουρκικά.

Το 1923 διοργάνωσαν εκστρατεία για τους πολίτες με σύνθημα: “Να μιλάς μόνο Τουρκικά”.

Όλοι όσοι μιλούσαν Ποντιακά στους δρόμους βασανίζονταν. Συχνά μας υπενθύμιζαν ότι είμαστε Έλληνες. Δεν σταμάτησαν να μας βρίζουν όπως “Ρωμιέ μπάσταρδε”, όπως “Ρωμιέ κλωστέ [κρυπτοχριστιανέ]”.

Ακόμα και οι συγγραφείς στα μυθιστορήματά και τα ποιήματά τους, τις Ελληνίδες τις παρουσίαζαν σαν πόρνες. Κορόιδευαν ακόμα και τις μύτες μας. Στις τούρκικες ταινίες η προφορά των Ποντίων παρουσιαζόταν στις άσχημες σκηνές. Επινόησαν ανόητα ανέκδοτα και τα ονόμασαν “ποντιακά ανέκδοτα”. Μ’ όλα αυτά τα ανέκδοτα υποβίβαζαν τους Ποντίους.

Οι Έλληνες του Πόντου που ζούσαν σε άλλες πόλεις της Τουρκίας έρχονταν πάντα αντιμέτωποι με το ερώτημα: “Είστε Πόντιοι”;

Πριν από μερικά χρόνια αποκαλύφτηκε ότι το τουρκικό κράτος φακέλωνε τις μειονότητες. Μάθαμε λοιπόν, ότι οι Έλληνες ήταν στην πρώτη σειρά, στην δεύτερη βρίσκονταν οι Αρμένιοι και στην τρίτη οι Εβραίοι. Το Τουρκικό κράτος εδώ και 100 χρόνια κρατούσε μυστικά αρχεία. Φακέλωνε τους εξισλαμισθέντες Έλληνες και τα παιδιά τους. «Ζει» με τον φόβο, ότι αν μάθουν την αλήθεια, μια μέρα θα ξεσηκωθούν.

Θέλω να αναφέρω ένα παράδειγμα. Την δεκαετία του 1990 στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής σχολείων προγραμματίστηκε μια εκδρομή μεταξύ ενός σχολείου από την Τραπεζούντα κι ενός σχολείου από την Θεσσαλονίκη. Οι μαθητές από την Θεσσαλονίκη θα πήγαιναν στην Τραπεζούντα και οι μαθητές από την Τραπεζούντα θα έρχονταν στην Θεσσαλονίκη. Το τουρκικό κράτος δέχτηκε την πρόταση με μια προϋπόθεση. Να μην συμμετάσχει κάποιο λύκειο από την Τραπεζούντα αλλά από την Άγκυρα.

Θα σας αναφέρω ένα άλλο παράδειγμα. Το 1979 σε μια επαρχία του Πόντου, στην Φάτσα, οι σοσιαλιστές κέρδισαν στις εκλογές την δημόσια διοίκηση. Εκείνα τα χρόνια η Φάτσα ονομαζόταν απελευθερωμένη περιοχή. Όταν ήρθε η χούντα το 1980, το πρώτο πράγμα που έκανε, ήταν να την διαλύσει. Σκότωσε πολλούς ανθρώπους, άλλους τους βασάνισε και αρκετούς τους έστειλε στην φυλακή. Οι πραξικοπηματίες αξιωματούχοι είπαν ότι δεν πρόκειται να επιτρέψουν εδώ την Ποντιακή Δημοκρατία! Βεβαίως, οι σοσιαλιστές εκεί δεν γνώριζαν για τον Πόντο, παρ’ όλα αυτά το τουρκικό κράτος εκδήλωσε τον φόβο του.

Ορίστε βρίσκομαι εδώ, για να μετατρέψουμε, εγώ και οι φίλοι μου τον φόβο τους σε εφιάλτη! Δουλεύουμε νύχτα μέρα. Προσπαθούμε να πούμε την ιστορία μας σ’ όλα τα μέρη του Πόντου.

Μέσα από την Γενοκτονία που έγινε στον Πόντο και την Μικρά Ασία, το τουρκικό κράτος εγκαταστάθηκε πάνω στις περιουσίες μας και τις ψυχές μας. Το τουρκικό

κράτος από την ίδρυσή του είναι ένοχο. Εφάρμοσε Γενοκτονίες στους Αρμένιους και στους Ποντίους. Τώρα ήρθε η σειρά και άλλων εθνοτήτων. Το τουρκικό κράτος πρέπει να ζητήσει συγγνώμη, λαμβάνοντας μια απόφαση από το τουρκικό κοινοβούλιο. Αλλά, κι αν ζητήσουν τη συγγνώμη χίλιες φορές, θα γίνει κάτι;

Για να ισχύσει, λοιπόν, μια τέτοια συγγνώμη θα πρέπει να γίνουν τα εξής:

Πρέπει να κατεδαφιστούν τα αγάλματα των συμμοριτών που έκαναν την Γενοκτονία και να αφαιρεθούν τα ονόματά τους που δόθηκαν σε δρόμους και σε σχολεία.

Πρέπει να αποκαλυφθούν οι εγκληματίες της Γενοκτονίας και όλοι όσοι έγιναν πλούσιοι εκμεταλλευόμενοι την γενοκτονία.

Πρέπει να φτιαχτούν μνημεία Γενοκτονίας, σε όλο τον Πόντο για τους 353.000 Ποντίους, για να μείνει ζωντανή η μνήμη της γενοκτονίας.

Πρέπει να δοθεί δυνατότητα και ευκαιρίες για την επιστροφή των απογόνων τους στον Πόντο και να τους επιστραφεί όλη η περιουσία των προγόνων τους, που κατασχέθηκε από το τουρκικό κράτος.

Πρέπει να αποκατασταθούν όλες οι εκκλησίες τους που έγιναν τζαμιά και να επιστραφούν στους ίδιους.

Πρέπει να τιμωρηθούν για τα εγκλήματα της Γενοκτονίας και να αποδοθεί αποζημίωση στους απογόνους τους με προσαύξηση.

Πρέπει να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες για όσους ζουν εκεί.

Πρέπει να δοθεί ένα τέλος στις θρησκευτικές καταπιέσεις.

Πρέπει ο καθένας να επιλέξει αυτό που θέλει ο ίδιος να πιστεύει.

Πρέπει να ανοίξουν όλα τα Αρχεία.

Πρέπει να απελευθερωθούν ο Άγγελος Μητρετώδης, ο Δημήτρης Κούκλατζης και ο Γιάννης Βασίλης- Γιαϊλαλί που κρατούνται σήμερα στις τουρκικές φυλακές.

Ευχαριστώ όλους εσάς που συγκεντρωθήκατε εδώ και τις Ομοσπονδίες που συμμετείχαν.

Εμείς τα παιδιά των εξισλαμισμένων Ποντίων σας ευχαριστούμε, γιατί μεταφέρετε μέχρι σήμερα την γλώσσα μας, τον πολιτισμό μας, την θρησκεία μας.

Εμείς είμαστε μια μεγάλη οικογένεια!

Ακόμα κι αν ζούμε εξόριστοι στις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης, η πατρίδα μας είναι ο Πόντος. Εμείς, αυτοί που μείναμε εκεί, ακόμα κι έχει αλλάξει η θρησκεία μας, η γλώσσα μας, τα ονόματά μας είμαστε Έλληνες!

Όπως βλέπετε δεν μπορούν να μας εξοντώσουν!

Όταν ο Μουσταφά Κεμάλ στις 19 Μαΐου πήγε στην Σαμψούντα, έδωσε εντολή στον Τοπάλ Οσμάν, να σβήσει τα ίχνη μας από εκείνα τα μέρη.

Ορίστε, η σημερινή μας συνάντηση είναι η αποτυχία τους. Με την πεποίθηση ότι από εδώ και στο εξής θα είμαστε πιο κοντά, σας χαιρετώ όλους.

Οπωσδήποτε θα νικήσουμε. Τα εδάφη του Πόντου, αργά ή γρήγορα θα είναι ελεύθερα!